

Ljungdalen / Torkilstöten 19 oktober 2008

Till:

Bergs Kommun
Box 73
840 40 Svenstavik

Från:

Styrelsen, Torkilstötens Samfällighetsförening, Ljungdalen

Information om Torkilstötens samfällighetsförening, om föreningens närområde, samt kontaktuppgifter till samtliga styrelseledamöter – se föreningens hemsida:

torkilstotens.se

Skrivelse med anledning av revidering av den fördjupade översiktsplanen för Storsjö-Ljungdalen 2008/2009

- Yrkande om avslag för exploatering av Torkilstötens och Stötlidens högsluttningar
- Yrkande om avlysning av Torkilstötens och Stötlidens högsluttningar för framtida bebyggelse eller annan exploatering

Torkilstötens samfällighetsförening

Torkilstötens samfällighetsförening är belägen i Ljungandalen norr om Ljungdalens by och omfattar ca 300 fritidsfastigheter och däremellan liggande samfälld fjäll- och skogsmark. Området styckades under slutet av 60-talet och har framhållits som ett föredöme för hur man med försiktighet och stor hänsyn till den känsliga fjällnaturen kan skapa fritidsbebyggelse i samklang med både natur och allmänhetens krav på tillträde till fjällen.

Området sträcker sig från grandominerade låglänta delar av dalgången upp mot Torkilstötens och Stötlidens lägre och mellanhöga björkskogsbeklädda sluttningar. Vid den ursprungliga exploateringen var man noga med att sörga för att avstyckade tomter inte stängde mot fjället, utan markerna mot fjället hölls fria för allmänheten. Avstyckningarna tilläts inte högre upp än i björkskogsbältet. Tomterna är förlagda i mindre kvarter med stora fria markytor däremellan. Kvarteren i sin tur är skapade med stora fria markluckor och markkorridorer för att minimera begränsningar för det rörliga friluftslivet.

Området är beläget i fjällnatur som är mycket känslig för exploatering och slitage. Delar av området innehåller unika naturvärden; unika botaniska värden och unika kvartärgeologiska lämningar.

Yrkanden

Samfälligheten har genom samrådsmöte angående revidering av fördjupad översiktsplan för Storsjö-Ljungdalen fått kännedom om att förslag på exploatering av Torkilstötens och Stötlidens högsluttningar inkommit till kommunen.

Förslaget har behandlats i Samfällighetens styrelse samt presenterats på samfällighetens hemsida.

Samfälligheten vill härmed med stor kraft avvisa förslag på exploatering och bebyggelse av Torkilstötens och Stötlidens högsluttningar ovanför befintlig bebyggelse (se bifogad kartsbild på sid 5). Samfälligheten emotsätter sig all utvidgning av bebyggelse ovanför befintliga tomter.

Samfälligheten yrkar vidare att Bergs kommun, i samband med att ny översiktsplan för området fastställs, även för framtiden avlyser Torkilstötens och Stötlidens högsluttningar ovanför befintliga tomter från varje form av exploatering eller bebyggelse. Se bifogad kartsbild på sid. 5.

Eftersom den befintliga lilla skidliftanläggningen på Torkilstötens sluttning emellertid har positiva värden för fritidsboende i området, och för tillfälliga besökare, och inte minst är positiv för att välkomna nya barnfamiljer till området, är samfälligheten positiv till eventuell framtida utbyggnad eller modernisering av denna anläggning så länge det sker inom den befintliga anläggningens utsträckning eller i form av en måttlig förlängning av liften.

Skäl för att undanta Torkilstötens och Stötlidens högsluttningar från exploatering

Det finns flera starka skäl för att freda det aktuella området från exploatering:

- Torkilstötens och Stötlidens obebyggda högsluttningar utgör en viktig estetisk inramning till hela området. Sluttningarna skapar en unik profil, samt innehåller stora karaktäristiska snöfläckar och växtzoner.
- De orörda högsluttningarna utgör lättillgänglig, men samtidigt helt orörd, fjällnatur. Denna typ av orörd fjällnatur är normalt inte tillgänglig förrän efter långa vandringssträckor. Såväl fritidsboende som den rörliga fjällturismen sätter stort värde på att denna natur bevaras.
- Torkilstötens och Stötlidens högsluttningar utgör naturliga uppfarter mot högfjället och det riksunika Öjön-området. Det är inte i allmänhetens intresse att stänga detta område genom exploatering.
- Torkilstötens och Stötlidens högsluttningar har unika botaniska värden. Anledningen är att berggrunden utgörs av ultrabasiska och mycket mineralrika bergarter. Dessa förekommer i fåtaliga stråk dels här, dels i Skärkdalen. Längs de näringsrika och basiska berggrundsstråken har en närmast explosiv fjällflora utvecklats. Frodig tillväxt, mycket stor artrikedom där kalkgynnade arter är framträdande, stor rikedom av sällsynta arter – inte minst orkidéer – är karaktärsskapande för området.

- Högsluttningarna är riksunika för de ytterst tydliga och välbevarade strandvallar och strandterrasser från istidens slutskede, som syns i serier ned längs sluttningarna. Vissa av terrasserna ligger delvis dolda i tät fjällbjörkskog. De översta – och äldsta - strandterrasserna har åldersbestämts till ca 16000 år. Dessa strandterrasser bildades av Ljunganssjön när den täckte övre delen av Ljungandalen. Sjön utgjordes av smältvatten från inlandsisen som dämades upp mellan låglandets inlandsis och fjällkedjans östsidor. När sjön nådde som högst var den över 200 meter djup och hade avrinning västerut förbi Helags. I takt med att sjön successivt bröt igenom isvallar österut så sänktes vattennivån etappvis och sjön har under sin flertusenåriga existens haft flera olika utlopp, bland annat över Flatruet, men senare österut längs olika stråk. Vissa av strandvallarna skadades av schaktningsarbeten i samband med kabeldragning på Torkilstötens sydsida längs med hela den lilla skidbacken och vidare upp till en telemast. De översta terrasserna är mycket vidsträckta och innehåller även värdefull och kalkgynnad flora.
- Torkilstötens och Stötlidens högsluttningar är olämpliga att bebygga även ur teknisk och miljömässig synvinkel. Delar av sluttningarna är mycket branta. De är genomgående blöta och domineras av myrar som endast här och där genomkorsas av svårbebyggda moränstråk. Vattenförhållandena i sluttningarna skulle totalförändras vid bebyggelse. Stor risk för irreparabel erosion föreligger. Exempel på sådan har redan erfarits i den lilla slalombacken. Erosionsmassor från slalombacken har sköljts enda ner till bebyggt område. Stora ansträngningar har gjorts för att något söka återställa fjällmarken. Dessa ansträngningar visar hur oerhört svårt det är att återställa dessa känsliga miljöer efter markingrepp.
- En stor del av sluttningarna ligger inom lavinfarligt område vintertid, samt överskuggas sommardag av stora snöfläckar som inte smälter förrän i september.
- Slutligen bör man beakta att det knappast finns någon anledning att exploatera dessa känsliga och värdefulla sluttningar eftersom det finns gott om andra områden (tex längs Kläppenvägen) som torde ha högsta attraktionsvärde för fritidsbebyggelse, men – såvitt känt - utan konflikt med varken unika botaniska värden eller unika kvartärgeologiska värden.

Dokumentation

Mycket av det som anförts ovan kan man enkelt övertyga sig om genom ett platsbesök sommardag. Därutöver finns en hel del vetenskaplig dokumentation och forskning kring issjöarna, liksom florainventeringar. Några exempel på vetenskaplig dokumentation:

- SGU (Sveriges Geologiska Undersökning) "Rapporter och meddelanden nr 125", från 2006 (tex sidan 54-55)
- Beskrivning till Jordartskarta över Jämtlands län, från 1969 (bl.a sid 156-165, särskilt sid 163 och 168)
- Ljungdalen, naturinventering i Bergs kommun 1977, serien "Länsstyrelsen informerar serie A, nr 2"

- Enligt muntlig uppgift vid samrådsmöte den 25 september 2008 har även markägaren Hjalmar Andren på egen bekostnad låtit utföra en florainventering av området under sommaren 2008.

Titta gärna på [Torkilstötens hemsida](http://www.torkilstotens.se) (www.torkilstotens.se) . På hemsidan finns beskrivningar av bland annat den unika floran i området och dess utbredning och bakgrund, områdets orkidéflora samt information och bilder om strandvallarna på Torkilstötens och Stötlidens sluttningar.

Alternativ till exploatering av de känsliga högsluttningarna

Torkilstötens samfällighetsförenings styrelse vill gärna framhålla att Samfälligheten generellt sett är positiv till utveckling av området och till att förutsättningar för ny fritidsbebyggelse skapas. Vi vill dock framhålla betydelsen av att nya fritidsområden förläggs med stor hänsyn till den känsliga fjällnaturen, unika botaniska och kvartärgeologiska värden, allmänhetens och fritidsboendes tillträde till fjället, samt inte minst estetiska värden för områdets inramning.

Bland de förslag till områden för ny fritidsbebyggelse i samfällighetens närområde vill styrelsen gärna tillstyrka fortsatta förstudier avseende områden norr om samfälligheten längs Kläppenvägen. Detta område synes lämpligt för bebyggelse med minimal inverkan på befintlig bebyggelse och de känsliga naturvärden som finns i närområdet, samtidigt som det området torde ha högsta attraktionsvärde för människor som söker fritidsboende i Ljungdalsfjällen.

Ljungdalen dag som ovan

Styrelsen för Torkilstötens samfällighetsförening

Sigge Godin, Ordf.

P-O Andersson

Tore Gustafson

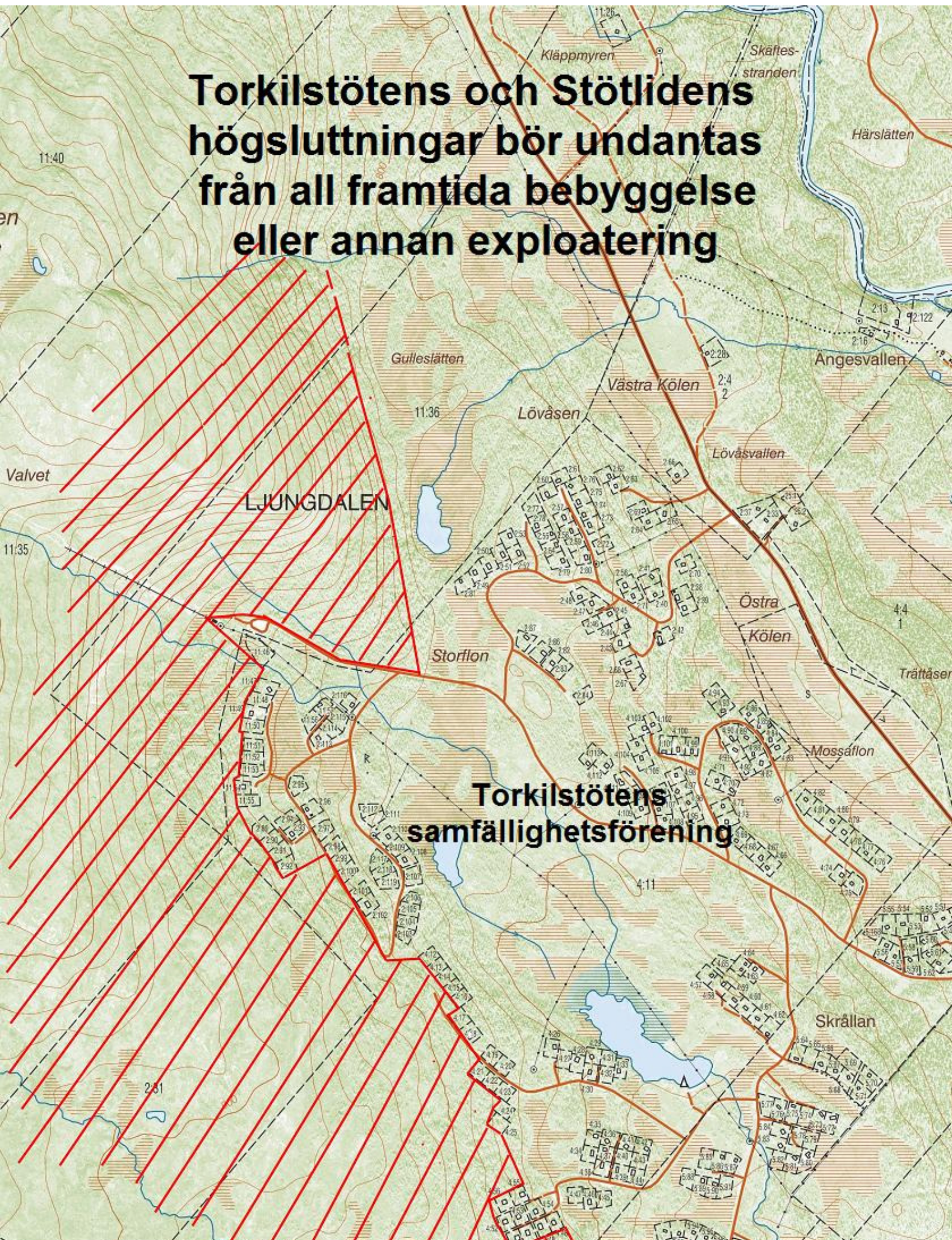
Birger Lövgren

Marika Tranback

Inger Viklund

Göran Wahlström

**Torkilstötens och Stötlidens
högsluttningar bör undantas
från all framtida bebyggelse
eller annan exploatering**

**Torkilstötens
samfällighetsförening**